

Bijdrage in eerste termijn UCV Begroting Financiën 1986

Meevallers

Recentelijk zijn er meevallers geconstateerd voor de schatkist. De grootste meevaller is het gevolg van vervroegde aflossingen (tot zo'n 1,2 mld.) door woningbouwcorporaties van hoog rentedragende leningen aan het Rijk. Daar tegenover zullen echter lagere rentedragende leningen afgesloten moeten worden. Tegenover het lagere tekort van het Rijk staat dus een verslechtering van het tekort bij de lagere overheid en woningbouwcorporaties. Het is dus een vestzak-broekzakoperatie.

De VVD-fractie acht de bespiegelingen van de leden van de PvdA-fractie om de meevallers al weer uit te geven aan „leuke dingen voor de mensen" respectievelijk de bezuinigingstaakstelling mee omlaag te schroeven dan ook buiten de orde.

Aardgasprijs

Het financieringstekort 1986 kan ook tegenvallen als gevolg van een lagere dollarkoers en een daling van de olieprijs. Aan de huidige raming ligt een geleidelijke waardevermindering van de dollar ten grondslag van f 3,40 in 1985 naar f 3,10 in 1986. Op dit moment staat de dollar op circa f 2,85. Als dat het niveau van 1986 wordt, zal het financieringstekort ruim 1 miljard hoger uitvallen.

Inmiddels heeft de OPEC aangekondigd zijn teruggeopen aandeel in de wereldoliehandel te willen heroveren. De prijs voor ruwe olie op de vrije markt is daardoor gezakt tot 26,50 dollar per vat (de OPEC-prijs was recentelijk nog 28 dollar per vat). De begroting 1986 gaat uit van een gemiddelde vatprijs van 26,50 dollar. Daarmee is elke marge voor een verder tegenvallende olie én aardgasprijs (vanwege de directe koppeling tussen die twee) verdwenen. Sommigen verwachten zelfs een daling tot 20 dollar. Daardoor zou het financieringstekort in 1986 4 miljard hoger uitvallen. Zo'n ontwikkeling zou de verdere verlaging van het financieringstekort ernstig bemoeilijken.

Normering van de collectieve sector

De Commissie van Economische Deskundigen (CED) van de SER heeft over de normering van de collectieve sector een interessant rapport uitgebracht. De CED-economen stellen twee mogelijke normen voor. De eerste is de norm van de sluitende gewone dienst. Die impliceert, dat het overheidstekort moet worden afgestemd op de omvang van de investeringsuitgaven van de overheid. De achtergrond van deze norm is dat leningen ten behoeve van investeringen verantwoord zijn en leningen ten behoeve van consumptie niet.

De tweede is de norm van het structurele begrotingsbeleid. Die impliceert, dat de overheid een structureel spaaroverschot van de particuliere sector moet/mag compenseren. Daaruit is een norm af te leiden voor de structureel aanvaardbare omvang van het financieringstekort. De

regel, dat de overheidsbegroting een sluitende gewone dienst moet hebben is de oudste van deze twee normen. In het begin van de jaren zestig is het structurele begrotingsbeleid ontwikkeld. Eerder was de begroting gesplitst in een gewone dienst (lopende consumptieve uitgaven) en een buitengewone dienst (kapitaalsuitgaven).

De norm van de sluitende gewone dienst vraagt dwingend aandacht voor de verdeling van de overheidsuitgaven over enerzijds consumptieve en anderzijds investeringsuitgaven. Binnen het structureel begrotingsbeleid is voor deze verdeling geen aandacht. Daarin worden de uitgaven alleen gezien op hun bestedingsaspect (beslag op de productiecapaciteit). Dat dit ons is opgebroken toont de Staatsbalans. Het Staatsvermogen (verschil tussen bezittingen en schulden van de overheid) is in 1983 negatief (-14 mld.) en eind 1984 nog verder negatief (-30 mld.). Dat heeft te maken met het loslaten van het onderscheid in gewone dienst en buitengewone dienst. Daardoor is de aandacht verlegd van mutatie staatsvermogen naar het financieringstekort.

Ongemerkt kunnen we zo afglijden naar een „staatsbankroet". Van belang is dus niet alleen de omvang van het financieringstekort, maar ook de kwaliteit van de aanwendingen ervan. Daarom kiest de VVD-fractie uit de twee door de CED aangereikte normen de norm van de sluitende gewone dienst.

Omdat de beheersing van de omvang van de publieke sector nog niet voldoende gewaarborgd is, pleit de CED voor nog een aanvullende norm voor de groei van de collectieve uitgaven. Dat is de VVD-fractie met de CED eens. Jammer genoeg geeft de CED niet aan hoe hoog die norm dan wel moet zijn.

De politiek zal het antwoord moeten geven. De VVD schuwt dat antwoord niet. De norm voor de collectieve uitgaven moet -2% NI per jaar zijn (dus -8% NI in de gehele periode 1987-1990). Daarvoor moet 18 tot 20 miljard worden omgebogen ten opzichte van de huidige meerjarenramingen (bij een endogene uitgavenquotedaling van -3% NI). Daarmee verschaft de VVD de ruimte om het financieringstekort van de publieke sector (Rijk, lagere overheden en sociale fondsen) met 3% NI in 1990 te verlagen. Deze tekortdoelstelling komt overeen met die van de CED. Maar de VVD wil daarenboven een daling van de collectieve lastendruk met 4% NI in 1990 (inclusief omzetting van de WIR in vervroegde afschrijving en investeringsaftrek). Dat alles kan - zo is ons inmiddels met de hulp van het CPB gebleken - bij ombuigingen van 18 tot 20 mld. in 4 jaar tijd.

Wat vindt Minister Ruting?

- Op 9 mei 1985 hield de Minister een toespraak voor het NCW. Daarin pleit hij voor ombuigingen van minstens 6 mld. per jaar, dus 24 mld. in de periode 1987-1990.
- Een maand later, op 6 juni, richt de Minister zich tot een gehoor bij de RABO-bank. Daarin nuanceert hij z'n opstelling tot 4 varianten, die schommelen tussen de 12 en 24 mld. Gemiddeld genomen 18 mld. aan ombuigingen in vier jaar tijd.
- Drie maanden daarna, op 17 september, verschijnt de

Miljoenennota 1986. Daarin onderbouwt hij de noodzaak van 16 mld. ombuigingen.

- Echter twee en een halve maand later, op 30 november 1985, plaatst CD/Aktueel een interview met de Minister. Daarin zegt hij, dat 11 miljard het minimum is, hoewel hij de voorkeur heeft voor meer.

Wie spreekt hier, de Minister van Financiën of het CDA-kandidaat-kamerlid Onno Ruding?

Het VVD-programma is nodig om op de goede koers te blijven. Ook na 1986.

Bruto-netto-traject

Het verschil tussen de arbeidskosten van een werkgever en de netto-verdiensten van de betrokken werknemer (de WIG) is veel te groot. De marginale tarieven (van belastingen, premies en inkomenssubsidies) leiden tot soms absurde situaties. In specifieke gevallen (tussen bruto f 45.000,- en 50.000) leidt een bruto-loonsverhoging tot een netto-loonsverlaging. Voor een modale werknemer met individuele huursubsidie geldt, dat van iedere extra verdiende gulden 90 cent moet worden ingeleverd.

Daarover doet een amusant grapje de ronde.

Dat gaat als volgt:

Premier Lubbers en Minister Ruding lopen samen over het Binnenhof. Plotseling bukt de Minister van Financiën en raapt een dubbeltje op. Waarop Lubbers zegt: „maar Onno, wat doe je nou? Zo'n dubbeltje laat je toch liggen...“? Daarop antwoordt Ruding: „beste Ruud, dat dubbeltje is netto; voor een modale werknemer is het bruto gezien een gulden; die negentig cent stop ik in m'n schatkist; die negentig cent laat ik niet op straat liggen!“

Daarom prijst de VVD-fractie Minister De Koning in verband met zijn suggesties om geleidelijk de inkomensafhankelijke subsidies af te schaffen. Door dergelijke absurde marginale tarieven wordt de motivatie van de werknemers onder zware druk gezet. Een uitruil tussen belastingtarief – verlaging en vermindering van inkomenssubsidies heeft een tweërlei sanerend effect. Natuurlijk moet als grondvoorwaarde gelden, dat de algemene belasting- en premieverlaging voorkomt, dat individuen (en het gaat hier om zwakke inkomensgroepen) er per saldo op achteruitgaan. Dit betekent dat er in de komende kabinetsperiode naast ruimte voor tekortverkleining ook ruimte voor algehele collectieve lastenverlichting moet komen. Het VVD-conceptprogramma 1987-1990, voorziet daarin. Daarin wordt behalve aan tekortvermindering ook aan algehele lastenverlichting gedaan in de komende kabinetsperiode.

(Voor nadere informatie: dr. R. W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 2650.)

UCV Financiën

De Minister van Financiën treedt op als coördinerend Minister ten aanzien van de privatisering. De VVD is van mening, dat het privatiseringsproces veel te stroef verloopt. Dit is vooral te wijten aan het feit, dat de ambtenarenbonden in een veel te laat stadium worden ingeschakeld.

Een coördinerend Minister moet zelf het goede voorbeeld geven. Helaas doet hij dat niet altijd.

Verder moet hij ook met kracht de schijnprivatisering, het commercialiseren van overheidsactiviteiten bestrijden. Hierbij valt te denken aan het niet door laten gaan van een eigen blad van zijn Ministerie en het tegengaan van de commercialisering van de activiteiten van 's Rijks Munt.

De VVD deed via woordvoerder Jos van Rey, een dringend beroep op de Minister om in de komende maanden nog een stevige aanzet tot privatisering te geven, zodat er daadwerkelijk tot zichtbare resultaten wordt gekomen.

De VVD-fractie is tevreden met de indiening van het wetsvoorstel Wet Toezicht Verzekeringsbedrijf. Zij verzocht de Regering dringend vóór mei 1986 het wetsvoorstel Wet Assurantiebemiddeling in te dienen.

De VVD-fractie constateert een knelpunt in de Successiewet, die voor zelfverzorgers zeer vervelende gevolgen heeft. De vrijstellingsclausule geldt namelijk niet voor samenwonenden, waarvan een der partners wordt opgenomen en vervolgens overlijdt.

De woordvoerder van de VVD was verder van mening, dat het de hoogste tijd wordt voor actualisering van het rapport Fiscale Lastenverlichting voor het Midden- en Kleinbedrijf. Hierbij zou dan in het bijzonder aandacht moeten worden geschonken aan de knelpunten bij bedrijfsopvolging en verruiming van de beschikbaarheid van risicodragend vermogen van nieuwe ondernemingen.

De VVD-fractie wijst een te snelle liberalisering van de Wet Toezicht Kredietwezen af, aangezien dit in de huidige situatie tot marktbederf leidt.

De VVD-woordvoerder stelde, dat de beursbelasting aangepakt moet worden aangezien buitenlandse handelaren – die geen beursbelasting hoeven te betalen over transacties in Nederlandse effecten op hun thuismarkt – een belangrijke concurrentievoorsprong hebben.

De VVD-fractie toonde zich tevreden over de liberalisering van de kapitaalmarkt, die leidt tot nieuwe ontwikkelingen. Uniformering van het BTW-tarief dient te worden afgewezen, tenzij de nadelige gevolgen voor delen van het bedrijfsleven voldoende worden gecompenseerd.

Wel is de VVD van mening, dat een aantal knelpunten moet worden opgelost. Een van deze knelpunten betreft de tariefindeling van voedingsmiddelen en geneesmiddelen. Deze zouden onder het lage tarief moeten gaan vallen. Dit lage tarief zou dan van 5 naar 6% opgetrokken moeten worden.

(Voor nadere informatie: J.F.B. van Rey, tel. 070-614911, tst. 2549.)

Defensie

Opvolgende kabinetten hebben, helaas meer met woorden dan met daden, beleden dat bij defensie personeelsbeleid en materieelbeleid volstrekt gelijkwaardig zijn.

Jammer genoeg is onvoldoende over het voetlicht gekomen hoeveel goede zaken Staatssecretaris Hoekzema bewerkstelligde en op de rails zette.

17 maart aanstaande wordt er een Uitgebreide Commissievergadering over Defensie personeel gehouden. Hier zullen concrete, uitgewerkte en met de belangenorganisaties doorgesproken voorstellen worden besproken. Het door de VVD en CDA gevraagde personeelsbeleidsplan, beleidsplan Koninklijke Marechaussee, uitwerking pakketvergelijking, ziektekosten, doorwerking (ADV) Arbeidsduurverkortening, verhouding functie/personeelsbestand, etc. etc. dienen dan op tafel te liggen.

De uiterst zorgelijke situatie bij onze vliegers vraagt nu dringend om een oplossing. Kortom, er zullen in de nabije toekomst veel beslissingen moeten worden genomen.

Het probleem van de geestelijke verzorging is nu door de Premier in handen gesteld van een speciale com-

missie. Hierbij heeft de VVD wederom als fractie aangedrongen op het doorhakken van knopen. Sinds 1979 bestaat er een controverse tussen de kerken en het Humanistisch Verbond over het aantal geestelijke verzorgers dat werkzaam kan zijn binnen de krijgsmacht. Daar dient nu een einde aan te komen.

Dat arbeidsduurverkorting (ADV) binnen het militaire apparaat gepaard gaat met problemen in de uitwerking is begrijpelijk. Echter, het is een fundamentele denkfout om te veronderstellen dat ADV ook van toepassing is op dienstplichtigen. Rendementsherstel en werkgelegenheidsverbetering doen zich niet voor bij de dienstplicht. Er worden jonge mensen opgeleid en voor die opleiding is een aantal manuren, al dan niet variabel, noodzakelijk. En worden deze opleidingsuren ingekrompen, dan is de onontkoombare consequentie, dat de dienstplicht verlengd wordt. Een consequentie, waar de VVD-fractie uiterst ongelukkig mee zou zijn.

De VVD heeft een motie (ondersteund door het CDA) ingediend tegen het beleid om taken van de Koninklijke Marechaussee over te hevelen naar de douane. Bij grensbewaking is juist het politieke element van groot belang geworden. De Koninklijke Marechaussee doet dit werk uitstekend en is daar ook adequaat voor opgeleid. Zoals al eerder heeft de VVD grote vraagtekens gezet bij de structuur en werkwijze van vooral de Centrale Organisatie. De omvang in verhouding tot de drie krijgsmachtdelen doet denken aan een bureaucratisch „waterhoofd“ (1 burger op 4 militairen). De VVD-fractie heeft dan ook de Minister dringend gevraagd de rapporten van McKinsey, Van Dien en Co en de Stuurgroep Omvang Ministerie aan de Kamer te doen toekomen. De VVD is van mening, dat dit beleid niet meer verantwoord is voor de toekomst.

(Voor nadere informatie: S. van Heemskerck-Pillis Duvékot, tel. 070-614911, tst. 2382.)

Begroting Defensie 1986

Op 18 december jl. werd in de Tweede Kamer de begroting Defensie behandeld. De heer J.D. Blaauw ging daarbij in op de defensie-uitgaven in het algemeen, het functioneren van de Centrale Organisatie van het Ministerie en enkele materieelaspecten. Bij alle drie onderwerpen moesten met de Minister harde noten worden gekraakt.

In het regeerakkoord van het Kabinet Lubbers/Van Aardenne is een reële jaarlijkse groei van het defensiebudget met 2% vastgelegd. Maar wordt die doelstelling in werkelijkheid gehaald? In 1983 was dat niet het geval. Maar wat Defensie in dat jaar tekort kwam, werd het jaar daarop gecompenseerd.

Het beeld voor de jaren 1985 - 1986 is evenwel aanmerkelijk somberder. Ten eerste is in 1985 sprake van een verlaging van het budget: ruim 0,5%. Ten tweede is in de begroting voor 1986 ruim 150 miljoen gulden verwerkt voor herbezetting in het kader van de arbeidsduurverkorting. De VVD is van mening, dat deze maatregel niet ten koste van het eigenlijke defensiebudget mag worden uitgevoerd. Aldus bedraagt de voor 1986 geraamde groei ten opzichte van 1985 slechts 1,5%. Terwijl het defensiebudget in de jaren 1985-1986 volgens het regeerakkoord met ruim 4% zou moeten toenemen, wordt in beide jaren tezamen niet meer dan 1% gerealiseerd. De VVD heeft er bij de Minister met klem op aangedrongen aan te geven hoe dit gecompenseerd gaat worden.

Behalve in de hoogte van het voor defensie beschikbare budget was de heer Blaauw zo mogelijk nog meer

geïnteresseerd in de effectiviteit van de bestedingen. Hij signaleerde het paradoxale verschijnsel, dat bij de aanschaf van materieel de leveringsdatum soms naar de toekomst wordt verschoven, terwijl al wel aanzienlijke aanbetalingen zijn verricht. Het overheidsbelang is er niet mee gediend wanneer bedrijven, die voor de levering van defensiebestellingen worden betaald, ook nog een rente-inkomen uit de aanbetalingen genieten. Dit speelt bijvoorbeeld bij de bouw van de Walrus-2. Daarvoor is nog geen kiel gelegd en de boten komen ook pas over enkele jaren in de vaart. Desalniettemin wil de Minister een aanbetaling van ruim 100 miljoen doen.

Bij de Koninklijke Marine wordt de vervanging van de fregatten uit de Van Speyckklasse door de M-fregatten voorbereid. Zonder dat de Minister de Kamer daarover een concreet plan heeft voorgelegd wordt al overgegaan tot de verkoop van vier van de zes Van Speyckfregatten aan Indonesië. Als van de overeengekomen totaalprijs de kosten van de recente modernisering en de bijkomende kosten worden afgetrokken, moet men concluderen dat er niet meer dan de schrootprijs betaald behoeft te worden. Dat is kapitaalvernietiging voor het Ministerie van Defensie. Het beleid lijkt hier meer te zijn gericht op het scheppen van werk bij de Koninklijke Maatschappij De Schelde dan op het in stand houden van een adequate defensie.

Voor de bovengenoemde vraagtekens bij het gevoerde beleid, zou misschien minder reden zijn, indien de Minister bereid was geweest helder en zakelijk in te gaan op vragen, die door de VVD zijn gesteld. Jarenlang is er vanuit de fractie op gehamerd, dat een onderzoek zou worden ingesteld naar het functioneren van de Centrale Organisatie van het Ministerie, die naast en boven de krijgsmachtdelen opereert. Nu dat onderzoek uiteindelijk is uitgevoerd, weigert de Minister de Kamerleden inzage in de rapporten te geven. Dit gebrek aan openheid, dat niet zozeer de beide Staatssecretarissen als wel de Minister betreft, heeft het vertrouwen in het door deze Minister gevoerde defensiebeleid niet vergroot.

(Voor nadere informatie: J.D. Blaauw, tel. 070-614911, tst. 2989.)

UCV materieel beleid Defensie

Als onderdeel van de behandeling van de begroting van het Ministerie van Defensie vond op 9 december j.l. een Uitgebreide Commissievergadering (UCV) plaats over het materieelbeleid. Tot voor enkele jaren sprak men in de Kamer bijna uitsluitend over de grote lijnen van dat beleid. Enkele incidenten in het verleden, te denken valt aan de RSV-problematiek en kostenbestrijding bij het Walrus-project, hebben aangetoond, dat de Kamer zich noodzakelijkerwijze ook meer met details van de materie moet bezighouden. Dat is mogelijk met behulp van het zogenaamde Defensie-materieelkeuze-proces (DMP).

In het kader van het DMP was door de Staatssecretaris voor Materieelzaken een projectenoverzicht aan de Kamer gezonden, waaruit bleek dat de invoering van goede nieuwe gasmaskers wederom was uitgesteld. Naar de mening van de VVD-fractie is dat een ontstellende ontwikkeling. Gezien de internationale ontwikkelingen ten aanzien van de mogelijkheden tot chemische oorlogsvoering heeft de bescherming daartegen voor de VVD de hoogste prioriteit en staat het gasmasker bovenaan de wensenlijst. De Staatssecretaris heeft toegezegd het te bezien. Hij zal nog nader berichten.

Naar aanleiding van een kamerbreed aanvaarde mo-

tie terzake is ook gestart met de rapportage over de voortgang van grote materieelprojecten. Gezien de omvang van de bedragen, die daarmee zijn gemoeid, worden argumenten van industrie- of werkgelegenheidspolitieke aard nogal eens in de besluitvorming meegenomen. Hoewel de VVD daarvan geen tegenstander is, meent zij, dat de meerkosten die zo'n beslissing met zich meebrengt niet door het Ministerie van Defensie maar door andere departementen moeten worden gedragen.

Op het terrein van de internationale materieelsamenwerking signaleerde de VVD een steeds dichter wordend netwerk van afspraken en projecten. Naast de bilaterale overeenkomsten van Nederland met een hele rits van landen moet worden gedacht aan de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO), de Independent European Program Group (IEPG) en de Westeuropese Unie (WEU).

Gezien de ervaringen met de plannen voor een Europese jager, helicopter, anti-tankmijn, brugslagduwboot of het persoonlijk wapen heeft de VVD weinig vertrouwen in de uitkomsten van al dat internationaal overleg, tenzij men het eens wordt over een daadwerkelijke afstemming van de operationele behoeften in de diverse landen. Wanneer daar ook de bereidheid bestaat die behoeften in de tijd te synchroniseren kan er in Europa veel worden bereikt ten aanzien van de interoperabiliteit en standaardisatie van defensiematerieel.

Indien dit niet gebeurt zal samenwerking slechts incidenteel te realiseren zijn. Het resultaat is dan alleen maar meer ambtenaren in het apparaat.

Kostenbeheersing bij defensie kan volgens de VVD niet alleen worden bereikt door zorgvuldige planning en voortdurende evaluatie van het materieelkeuzeproces alsmede door internationale samenwerking, maar zeker ook door privatisering. Het wordt daarom betreurd, dat het eindrapport van de Stuurgroep, die de privatiseringsmogelijkheden moet inventariseren zo lang op zich laten wachten. Dat leidt tot gevoelens van onzekerheid onder het personeel, meestentijds burgers, op de voor privatisering in aanmerking komende bedrijven.

Die situatie is op dit moment het meest knellend in de regio Den Helder. De VVD heeft er dan ook op aangedrongen de werkgelegenheidsaspecten te laten meewegen in de besluiten, die met name ten aanzien van de Rijkswerf op de zeer korte termijn moeten worden genomen.

(Voor nadere informatie: J.D. Blaauw, tel. 070-614911, tst. 2989.)

Wetsvoorstel bevrozing uitkeringen en minimumloon

Bevrozing van de uitkeringen en het minimumloon is onontkoombaar ter verdere structurele verbetering van onze economie. Het levert een substantiële bijdrage aan de algemene loonmatiging. Immers langs deze weg is het mede mogelijk de sociale premies in 1986 fors te verlagen. Voor het scheppen van nieuw werk is algemene loonmatiging wezenlijk. Voor het spreiden van werk is de premieverlaging erg belangrijk. Omdat daarmee de ruimte geschapen wordt voor arbeidsduurverkorting op maat. Daarmee zijn de werklozen op minimumniveau het meest gediend.

De bevrozing is aanvaardbaar, omdat:

- a) de koopkracht van de minima in 1986 via de premieverlichting en de lage inflatie in stand gehouden wordt;
- b) de meerjarige „echte” minima met behulp van de éénma-

lige uitkering 1986 eveneens op koopkracht gehouden worden.

Uit de verstandige en zakelijke opstelling van de vakbeweging valt op te maken dat de loonsom in 1986 niet hoger hoeft te zijn dan nu geraamd. Met de ontwikkeling van de olieprijzen in neerwaartse richting is er ook om die reden geen aanleiding te twijfelen aan de lage inflatieraming van 1 à 1,5% voor 1986.

De VVD-fractie vindt het te rechtvaardigen, dat niet alleen de minimumuitkeringen, maar ook het minimumloon bevroren wordt, omdat daarmee:

- a) weer enige afstandvergroting tussen het minimumloon en het modaalloon wordt bereikt;
- b) een bijdrage geleverd kan worden aan de arbeidsmarktpositie van de minimumloners.

De ontwikkeling van de netto-verhouding tussen minimumloon en modaal inkomen in de periode 1982-1986 toont aan, dat de eertijds nog zo bestreden VVD-visie tot denivelering van dit inkomenstraject gestaag veld wint. Was die verhouding d.d. 1.7.1982: 1 op 1,23. Vier jaar later is die: 1 op 1,37.

Een andere list van de PvdA is het wijzen op de mogelijke meevaller van 2 mld. Die meevaller wordt echter grotendeels veroorzaakt door vervroegde aflossingen door woningbouwcorporaties en de lagere overheid van hoog rentedragende leningen van het Rijk. Deze instanties zullen vervolgens voor een zelfde bedrag tegen een lagere rente nieuwe leningen afsluiten. Een vorm van debudgettering dus, die aan het tekort van de gehele overheid niets verandert. Niet bevroren van de WAM in 1986 zal daarentegen leiden tot echte tegenvallers in 1987. Over dat jaar is de PvdA juist zo bezorgd, gegeven de forse premieverlaging, die tot een tekort in de sociale fondsen in 1986 leidt.

Sinds de inwerkingtreding van de Wet Aanpassingsmechanismen (WAM) is die éénmaal conform de bedoelingen van de wet onverkort toegepast. Dat was op 1.1.1980. Vanaf dat moment zal tot eind 1986 de wet dertien keer niet of slechts gedeeltelijk zijn toegepast. Het verschil in de cumulatieve ontwikkeling volgens de WAM en de feitelijke ontwikkeling is dan: $22,5 - 10,9\% = 11,6\%$. En als we naar de komende Kabinetsperiode kijken dan voorspellen we, dat zulks nog eens acht keer het geval zal zijn. De economische groei trekt weliswaar – en gelukkig – aan. Maar dat zal onvoldoende zijn om de WAM weer onverkort te kunnen toepassen. Alleen bij een structurele groei van 4% – gegeven de grote werkloosheid – komt dat weer binnen. Het is daarom wenselijk om de SER hierover advies te vragen. In die adviesaanvraag zou dan aan de orde moeten komen in welke omstandigheden, bij welke groei en onder welke voorwaarden de WAM voor een langere periode buiten werking gesteld kan worden. Bij de voorwaarden valt te denken aan voldoende verlaging van belastingen en premies in het algemeen en voldoende waarborgen voor de „echte” minima in het bijzonder. Het zou daarbij dus moeten gaan om een methodiek van beleidsmatige bijstelling van het WAM-mechanisme voor een langere duur.

De netto-minimumuitkeringen in Nederland liggen ongeveer een derde hoger dan het gemiddelde netto-minimum in de ons omringende landen. Wij hoeven ons niet te schamen, dat met het netto-minimum ook in 1986 pas op de plaats wordt gemaakt. Verbetering van de werkgelegenheid van de laagst betaalde inactieven geeft veel meer perspectief dan het vasthouden aan de onbetaalbare koppelmecanismen van weleer.

(Voor meer informatie: dr. R.W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 2650.)

UCV begrotingsonderdeel Visserij

Het jaar 1985 is een goed jaar geworden voor de Nederlandse visserij. Toch zijn er geen redenen aanwezig om nu maar zelfvoldaan achterover te leunen, want de problemen zijn weer aan het groeien.

1. Kottervisserij

De visserij binnen de 12-mijlszone maakt een snelle ontwikkeling door, de ene zogenaamde EURO-kotter na de andere komt in de vaart.

Hoe groot de belangstelling voor deze sector is, blijkt wel uit de aanmelding van 23 nieuwbouwopdrachten. Er zit echter wat kaf onder het koren: het maximaal toegestane vermogen van 300 pk wordt nogal ontrokken. In samenwerking met de scheepvaartinspectie is een regeling in de maak, maar enige spoed is geboden; er zijn al ettelijke overtredingen dit jaar op dit punt gepleegd.

De visserij buiten de 12-mijlszone heeft geprofiteerd van de verruiming van de mogelijkheden. Zeker de haringvangst is bevredigend, met name het quotum geeft geen problemen; een compliment aan de Staatssecretaris, mede voor zijn inzet om Nederlandse visproducten in het buitenland te promoten, tot in het Verre Oosten toe. De vlootvernieuwing is gestadig doorgestaan, hetgeen juist het probleem veroorzaakt: de modernisering heeft een sterke capaciteitsverhoging tot gevolg, zeker wanneer alle nieuwbouwopdrachten die aangemeld zijn ook werkelijk in de vaart komen. Reeds op 6 september heeft de Staatssecretaris een brief naar de Kamer gestuurd over „De begrenzing van het motorvermogen in de zeevisserij“. Hij erkende ook, dat er haast is geboden. Nu, 3 maanden verder, is er nog geen regeling. Er MOET een halt worden toegevoerd aan vergroting van het motorvermogen van 2000 pk.

2. Grote zeevisserij

Het EG-beleid moet gericht zijn op uitbreiding van de vangstmogelijkheden buiten de EG. De overeenkomst met de VS is goed, alleen is er het nadeel van het rendement. De prijs voor de visrechten ligt aan de hoge kant.

Een deel van het capaciteitsoverschot wordt opgevangen door het zogenaamde klondyken. Maar ook hier zit de klad in, omdat Oost-Europese landen, in het bijzonder Oost-Duitsland en de Sovjet-Unie, onder de markt gaan werken, door enerzijds een iets hogere aankoopprijs te bieden, en anderzijds door op de internationale markt de EG met deze vis te beconcurreren. Er moeten maatregelen komen tegen deze praktijken: mogelijk door exportheffingen of bij export misschien via een soort van matching fund, dat het prijsverschil opheft. Het is duidelijk dat we ons terughoudend moeten opstellen tegenover een permanente vestiging van Oost-bloklanden in Nederland voor wat betreft visserij-activiteiten.

3. Quotering

Sinds het tot stand komen van het EG-visserijbeleid is het quoteringbeleid ernstig in discussie gekomen. Met name omdat het toegewezen deel voor Nederland onvoldoende is en er een paar opvallende onderbenutting van de quota bij een paar lidstaten bestaat.

Voor de schol geeft nu problemen. Er dient soepeler opgetreden te worden om onderlinge ruil, als het bijvoorbeeld om externe mogelijkheden gaat, maar ook ruil met Noorwegen mogelijk te maken.

Onderzocht moet worden in hoeverre bij een geschil omtrent de quotering wegens onwil van de Raad de mogelijkheden naar het Hof in Luxemburg openstaat.

4. Schelpdiercultuur

Voor de oestercultuur treedt mogelijk een nieuw tijdperk aan, nu zeer waarschijnlijk opnieuw eigen kweek kan plaatsvinden, hetgeen voor de Zeeuwse oester een positieve ontwikkeling is. De mosselvangst heeft problemen onderzonden, die verholpen kunnen worden door goed overleg tussen overheid en bedrijfsleven. Er is verschil in toekomstperspectief voor de mosselcultuur in het Zeeuwse en in de Waddenzee.

5. Viskweek

Ondanks jarenlange aandrang van de zijde van de VVD blijft dit in Nederland een achtergebleven gebied. Er wordt te weinig over de grenzen heengekeken om kennis op te doen in landen met een vergelijkbaar klimaat. Dat klimaat is een handicap, maar kan ook juist weer benut worden door een andere aanpak.

6. Beroepsbinnervisserij

Het belang van de beroepsbinnervisserij wordt ondergewaardeerd, hoewel dit toch een groep van 400 kleine zelfstandigen is; 100 bij de OVRIJ en 300 bij de OVB. Gelukkig komt er enige beweging in het aanpakken van de problemen. Het is toe te juichen, dat de Staatssecretaris besloten heeft de opleiding voor beroepsbinnenvissers te subsidiëren.

In het belang van de sportvisserij is er een splitsing van visrecht gekomen. Doordat echter in de Friese wateren onvoldoende schubvis wordt gevangen, treedt verbraming op van een slechte kwaliteit. Rond de snoekbaars treden nu dezelfde ontwikkelingen op; de beroepsvisser mag hem niet vangen, maar wel ligt ze te koop in de winkel! Zwarte handel?!

Verder is het onttrekken van ondermaatse aal uit het IJsselmeer een probleem. Deze aal wordt namelijk voor de kweek bestemd, maar gaat ook de grens over naar Italië voor consumptie.

Er moet een beleid komen, anders is het duidelijk dat de aal voor de toekomst wordt geconsumeerd.

7. Sportvisserij

Uitermate zorgelijk is de afname van de belangstelling voor de sportvisserij, en in het bijzonder de recreatievisserij op de binnenwateren. Van belang is voor de toekomst, dat de jeugd vertrouwd wordt gemaakt met recreatievissen. De vermindering van het aantal visakten geeft ook problemen voor de organisaties, voor wie dit een bron van inkomsten betekende.

Uit diverse delen van het land komen klachten, dat door de verregaande regelgeving de toegang tot viswater beperkt wordt, of in ieder geval bemoeilijkt. Uiteraard dient het milieu beschermd te worden, maar een te knellende regelgeving is ongewenst. Onbereikbaarheid van viswater is niet stimulerend om te gaan vissen! Staatssecretaris Ploeg heeft op vele punten actie toegezegd.

(Voor nadere informatie: J.D. Blaauw, tel. 070-614911, tst. 2989.)

UCV Midden- en Kleinbedrijf

De VVD-fractie is niet erg te spreken over de grote operaties: deregulering en privatisering, op het gebied van handel, ambachten en diensten. De resultaten zijn tot nog toe pover.

Helaas laat ook de integratietaak van Staatssecretaris Van Zeil op het terrein van het MKB het een en ander te

wensen over. Op veel terreinen wordt te weinig, of zelfs helemaal geen rekening gehouden met de gevolgen van bepaalde maatregelen van het Midden- en Kleinbedrijf.

Naar de mening van VVD-woordvoerder, Jos van Rey, is het fiscale beleid geslaagd. Er zijn ongeveer 10 wetsvoorstellen ingediend, die een belastingverlichting voor het MKB inhielden. Hoewel de gemiddelde inkomensontwikkeling van de zelfstandigen de afgelopen jaren enigszins verbeterd is, is het niveau nog steeds onvoldoende om de driedelige functie van het inkomen:

- reserveren;
- investeren;
- consumeren

tot haar recht te laten komen.

De VVD is verder van mening, dat geen wijzigingen in de kredietregeling MKB 1985 mogen worden aangebracht. Er mogen dus ook in de provisie geen wijzigingen worden aangebracht. Op een verzoek van VVD-woordvoerder Jos van Rey, zegde de Staatssecretaris toe, vrij spoedig na het Kerstreces, het Kabinetstandpunt inzake het rapport van de Commissie Grapperhaus naar de Kamer te sturen. Het betreft hier onder andere de deregulering op het terrein van de administratieve verplichtingen voor het MKB.

De Staatssecretaris dient op dit terrein van de startersproblematiek zeer waakzaam te zijn en de VVD-woordvoerder stelde dan ook, dat er over dit onderwerp een evaluatie dient te verschijnen.

Ten aanzien van het punt van de arbeidstijdverkorting in het MKB merkte de VVD op, dat er knelpunten in de verschillende branches en sectoren ontstaan.

Tijdens de UCV werd ook het punt van het onderwijs naar voren gebracht.

De VVD-fractie is van mening, dat een goed onderwijsstelsel een noodzakelijke voorwaarde is voor een bloeiende economie. Het samenspel tussen bedrijfsleven en beroepsonderwijs dient verbeterd te worden. Sinds 1982 is er niet veel veranderd: we zitten nog steeds met 35 instellingen voor dat onderwijs

Op het gebied van de export kan het MKB terecht bij een groot aantal instellingen. Echter, het voorhande zijnde instrumentarium is nog onvoldoende bekend bij de betreffende ondernemingen. Hier ligt een taak voor Economische Zaken.

Mede op aandrang van de VVD zal de Staatssecretaris op korte termijn komen met een zelfstandigennotitie, alsmede een brief naar de Kamer sturen met een beschouwing van de door de Kamer aanvaarde motie over paracommercie.

(Voor nadere inlichtingen: J. van Rey, tel. 070-614911, tst. 2549.)

Agglomeratie Eindhoven opgeheven

De behandeling in de Tweede Kamer van de Wet tot intrekking van de Wet Agglomeratie Eindhoven kreeg een onverwachte wending, doordat de Minister van Binnenlandse Zaken gehoor gaf aan de wens van de CDA-fractie, nadere voorzieningen te treffen in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR). Bij Derde Nota van Wijziging op de Wet tot Opheffing van de Agglomeratie Eindhoven stelde de Minister voor in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen een bepaling op te nemen, die het mogelijk zou maken dat de Minister van Binnenlandse Zaken aan samenwerkingsverbanden rijkstaken c.q. -bevoegdheden opdraagt.

De VVD-fractie had zich al in de schriftelijke voorbereiding verzet tegen een dergelijke door het CDA

gevraagde bepaling en wel omdat een dergelijke bepaling toch weer elementen van een vierde bestuurslaag zou opleveren, terwijl bovendien de provincies volledig gepasseerd zouden worden.

De VVD-woordvoerder Herman Lauxtermann verzette zich dan ook tijdens de plenaire behandeling krachtig tegen de Nota van Wijziging. Gezien het late tijdstip van indiening van die Nota van Wijziging vroeg hij vervolgens schorsing van die beraadslaging voor fractieberaad.

De fractie bleef bij haar standpunt dat, zo er al sprake zou moeten zijn van wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, zulks via de gebruikelijke procedure dient te worden aanhangig gemaakt. Voorts had ook de fractie inhoudelijke bezwaren tegen de door de Minister gewenste wijziging.

De fractie steunde dan ook een amendement Schutte, dat tot strekking had de Nota van Wijziging ongedaan te maken. Ze stemde vervolgens voor het Wetsontwerp tot opheffing van de Agglomeratie Eindhoven.

Het belangrijkste motief van de VVD-fractie om mee te werken aan de opheffing van de Agglomeratie Eindhoven is het niet doorgaan van de Reorganisatie van het Binnenlands Bestuur en de afwijzing van de vierde bestuurslaag. De Agglomeratie Eindhoven is destijds bij speciale wet in het leven geroepen als voorloper van de toen nog voorziene doe-provincies.

Nu door het niet doorgaan van de reorganisatie van het binnenlands bestuur er geen doe-provincies zullen komen, is de bestaansreden van de agglomeratie komen te vervallen.

De VVD-fractie is van mening, dat de WGR (ook zonder de door de Minister gewenste wijziging) voldoende instrument biedt voor intergemeentelijke samenwerking; ook in de regio Eindhoven.

(Voor nadere informatie: mr. H.Th.M. Lauxtermann; tel. 070-614911, tst. 2035.)

Uit het Europese Parlement top van Luxemburg

Op dezelfde dag dat in de Nederlandse Staten-Generaal werd gesproken over de resultaten van de Europese Raad van 2 en 3 december te Luxemburg, vond in Straatsburg een debat daarover plaats op basis van een verklaring, die door Raadsvoorzitter Santer (Minister-President van Luxemburg) in het Europees Parlement werd afgelegd.

Zoals bekend zijn de resultaten van de Europese top mager. Wel is enige vooruitgang geboekt, maar of daarmee de centrale doelstelling, namelijk de verwezenlijking van de Europese „thuismarkt” zonder binnengrenzen in 1992, zal kunnen worden gehaald, is twijfelachtig. En juist het bereiken daarvan is voor de economie van de lid-staten, voor voldoende economische groei en herstel van de werkgelegenheid, broodnodig.

„De Luxemburgse berg heeft een Europees muisje gebaard”, was het liberale oordeel bij monde van fractiewoordvoerder Hans Nord. Intussen, hoe moeten wij dit diertje behandelen? De omstandigheden legden op het Parlement een bijzondere verantwoordelijkheid: immers, de Italiaanse Regering had verklaard de accoorden niet te zullen tekenen zonder een positieve reactie van het Europees Parlement en bovendien zaten de accoorden nog vol „witte plekken”, die alsnog door de Ministers moesten worden opgevuld. Naar liberaal inzicht moest de daardoor geboden kans worden aangegrepen om terstond te reage-

ren en enkele punten te noemen, waarop de accoorden verbeterd dienden te worden, wilden zij onze goedkeuring kunnen verkrijgen. Er lag een motie ter tafel, waarin werd voorgesteld, dat het Parlement te zijner tijd, dat wil zeggen in januari of februari, amendementen op de Luxemburgse teksten zou indienen. Dit zou echter vrijwel zeker als mosterd na de maaltijd komen, gezien de haast van vele Regeringen (ook de Nederlandse) om de Luxemburgse accoorden snel in Verdragsvorm te gieten. Daarom werd van liberale zijde een serie amendementen ingediend, waarin werd aangegeven op welke punten de Luxemburgse teksten alsnog verbetering behoeften. Het ging daarbij vooral over de bevoegdheden van de Commissie, over de besluitvorming in de Raad en over de positie van het Parlement. Wel krijgt het Parlement het recht van ratificatie bij toetreding van nieuwe lid-staten en bij het afsluiten van verdragen met derde landen, maar op het gebied van de communautaire wetgeving is het te zwak gebleven. De liberale amendementen verwierven een grote meerderheid in het Parlement, dat daardoor binnen een week na de Europese Raad een duidelijke reactie kon geven waarin zijn verlangens in concrete vorm waren neergelegd.

(Voor nadere informatie: mr. H.R. Nord, Europees Parlement, Brussel, tel. 2342734.

Mededelingen Hoofdbestuur

Verkiezingsraad 14 december

Besluit van de verkiezingsraad met betrekking tot de in te dienen kandidatenlijsten, genomen op zaterdag 14 december 1985 ingevolge artikel 18.4 van het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

A. In volgorde van landelijke voorkeur:

1. Nijpels	33. Kamp (v)
2. Smit-Kroes (v)	34. Nijhuis
3. DeKorte	35. Lauxtermann
4. Bolkestein	36. Blaauw, J.D.
5. Hermans	37. Den Ouden-Dekkers (v)
6. Evenhuis	38. Luchtenveld
7. Voorhoeve	39. Keja
8. Koning	40. Joekes
9. Dees	41. Swart
10. Schoo (v)	42. Termeer-van Valburg (v)
11. Ginjaar-Maas (v)	43. Bruggeman
12. Van Eekelen	44. Pruijs
13. Ploeg	45. Ten Wolde
14. Terpstra (v)	46. Van der Kooij
15. Weisglas	47. Remkes
16. Linschoten	48. Lucassen-Stauttner (v)
17. Franssen	49. Bakhoven
18. Braams	50. Muntinga
19. Blauw, P.M.	51. Metz
20. Korthals	52. Ferrier (v)
21. Van Rey	53. Grootenboer
22. Te Veldhuis	54. Ten Veen
23. Scherpenhuizen	55. Van Beek
24. Wiebenga	56. De Bakker
25. De Grave	57. Van der Stoel
26. De Beer	58. Cevaal
27. Rempt-Halmmans de Jongh (v)	59. Dedden
28. Van Erp	60. Korsten
29. Jorristma-Lebbink (v)	
30. Van Heemskerck Pillis-Duvekot (v)	
31. Van Hoof	
32. Dijkstal	

B. In volgorde van de in de onderscheiden kieskringen en combinaties van kieskringen in te dienen kandidatenlijsten overeenkomstig het technisch advies. Achter de naam van de kandidaat is het rangorde getal tussen haakjes vermeld.

Op de plaatsen 1 t/m 3 de navolgende 3 voorlopige kandidaten in een vaste volgorde in alle 19 rijkskieskringen. (kopgroep)

1. Nijpels	(1)
2. Smit-Kroes (v)	(2)
3. De Korte	(3)

Op de plaatsen 4 t/m 7 in vijf combinaties van kieskringen in de door kamercentrales te bepalen volgorde voor de rijkskieskring in een combinatie:

	A		B		C
4. Bolkestein	(4)	Hermans	(5)	Voorhoeve	(7)
5. Dees	(9)	Ploeg	(13)	Koning	(8)
6. Van Rey	(21)	Terpstra (v)	(14)	Ginjaar-Maas (v)	(11)
7. Te Veldhuis	(22)	Braams	(18)	Weisglas	(15)

	D		E
4. Schoo (v)	(10)	Evenhuis	(6)
5. Franssen	(17)	Van Eekelen	(12)
6. Blauw, P.M.	(19)	Linschoten	(16)
7. Korthals	(20)	Scherpenhuizen	(23)

Op de plaatsen 8 t/m 24 de navolgende 17 voorlopige kandidaten in een vaste volgorde in alle 19 kieskringen.

8. Wiebenga	(24)
9. De Grave	(25)
10. De Beer	(26)
11. Rempt-Halmmans de Jongh (v)	(27)
12. Van Erp	(28)
13. Jorristma-Lebbink	(29)
14. Van Heemskerck Pullis-Duvekot (v)	(30)
15. Van Hoof	(31)
16. Dijkstal	(32)
17. Kamp (v)	(33)
18. Nijhuis	(34)
19. Lauxtermann	(35)
20. Blaauw, J.D.	(36)
21. Den Ouden-Dekkers (v)	(37)
22. Luchtenveld	(38)
23. Keja	(39)
24. Joekes	(40)

Op de plaatsen 25 t/m 28 in vijf combinaties van kieskringen de navolgende kandidaten op vaste plaatsen.

(N.B. De vijf kandidaten voor een plaats van de zelfde rangorde op de vijf combinaties van negentien rijkskieskringen zijn onderling (dus horizontale uitwisseling) uitwisselbaar. Wisseling van kandidaten in een combinatie - dus verticale uitwisseling - is echter *niet* mogelijk!)

	A		B		C
25. Bruggeman	(43)	Termeer-v.V. (v)	(42)	Pruijs	(44)
26. Muntinga	(50)	Lucassen-S. (v)	(48)	Bakhoven	(49)
27. Van Beek	(55)	Ferrier (v)	(52)	Ten Veen	(54)
28. Van der Stoel	(57)	Korsten	(60)	Cevaal	(58)
-
	D		E
25. Ten Wolde	(45)	Swart	(41)
26. Van der Kooij	(46)	Remkes	(47)
27. Metz	(51)	Grootenboer	(53)
28. Bakker	(56)	Dedden	(59)

Op plaats 29 in elke kieskring een kandidaat naar eigen voorkeur van de centrale vergadering van de kamercentrale. Deze kandidaat dient bij de algemeen secretaris bekend te zijn op de avond van 1 februari 1986. Van de kandidaat moet naam, voorletters, geboortedatum en adres worden opgegeven.

Op de plaats 30 in elke rijkskieskring de zelfde kandidaat (als lijstduwer): J. Kamminga te Groningen.
(Dit is een nader technisch advies; wijkt af van het door de algemene vergadering vastgestelde technisch advies.)

C. Het aangaan van een lijstcombinatie. Ingevolge art. 16.1 onder 4c van het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De verkiezingsraad adviseert de algemene vergadering om geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een lijstcombinatie als bedoeld in de Kieswet (artikel H 11.2) met andere politieke partijen of groeperingen aan te gaan.

Toelichting:

De VVD heeft sedert haar oprichting immer op eigen kracht aan de verkiezingen deelgenomen. Er is geen reden om thans van die lijn af te wijken.

Combinaties Rijkskieskringen

Combinatie A:

I 's-Hertogenbosch
II Tilburg
XII Middelburg
XVIII Maastricht

Combinatie B:

III Arnhem
IV Nijmegen
XIII Utrecht

Combinatie C:

VII Leiden
VIII Dordrecht
V Rotterdam

Combinatie D:

IX Amsterdam
X Den Helder
XI Haarlem

Combinatie E:

XIV Leeuwarden XVI Groningen
XV Zwolle XVII Assen
XIX Lelystad VI Den Haag

Voor een aantal plaatsen worden de combinaties A t/m E samengevoegd.

Arbeidsvoorwaarden gepremieerde en gesubsidieerde sector

De WAGGS is minder slecht dan de TWACS. Daarmee is ze nog geen goed en duurzaam instrument ter beheersing van de kosten van de gesubsidieerde en gepremieerde sector. Daarom heeft de VVD in het hieraan voorafgaande debat gepleit voor budgettering van de totale arbeidskosten als ruimteconstructie. Per deelsector zou daartoe een budgetteringsovereenkomst afgesloten moeten worden met de vakminister wie het aangaat. Dat zal prikkelen tot meer efficiencyverbetering. De daarmee „te verdienen” extra ruimte zal gebruikt kunnen worden om de arbeidsvoorwaarden van concurrerende delen van de marktsector beter te kunnen volgen. Taakstellende budgettering zal substitutie tussen kostensoorten bevorderen. Ook in geval van een budgetteringsovereenkomst zal overigens een „noodrem” moeten worden ingebouwd om overschrijding van de budgettaire grenzen en afwenteling naar de collectieve middelen te voorkomen en om mogelijke aantasting van het voorzieningenniveau „ex post” op te kunnen vangen. De Minister en de CDA-fractie zagen dit VVD-alternatief alleen op de langere duur zitten. Op de korte termijn zou het niet doenlijk zijn om operationele budgetteringssystemen in gang te zetten. De WAGGS zou in alle gevallen nodig zijn om de g+g-sector de tijd te geven zich daarop te oriënteren. De VVD-fractie heeft zich daar niet bij neer willen leggen. Zeker niet met betrekking tot de bedrijfsmatige sectoren als NS, TNO, Omroep, Bedrijfsvere-

nigingen en Ziekenfondsen. Daarom zijn amendementen terzake ingediend. Als een drukmiddel. En ziet wat er daarna gebeurd. De Ministers van V en W, en SoZa zijn spoorslags gaan onderhandelen met de grootste bedrijfsmatige sector: de NS. In één week heeft dat tot een budgetteringsovereenkomst geleid. De ruimte voor de totale loonkosten van de NS wordt daarbij gebudgetteerd. Uitwisseling met andere kostensoorten lijkt nu haalbaar. Een uitstekend resultaat, dat in zeer korte tijd werd bereikt! En daarmee is de weg geopend voor vergelijkbare budgetteringsovereenkomsten, met andere sectoren. Een „noodrem” blijft nodig. Die wordt geleverd via een nieuw artikel 9b van de WAGGS. De vakminister wie het aangaat aan „de noodrem” wil trekken roept hij de hulp van de Minister van Sociale Zaken en Wetenschappen in, omdat deze over dat instrument beschikt. Daartoe strekt ons amendement op stuk nr. 38.

Wij hebben goede hoop dat de bedrijfsmatige sectoren (net als de NS) vóór 1 januari tot vergelijkbare overeenkomsten komen. We roepen de CAO-partners in die sectoren daartoe op. Dan blijven ruim 60.000 werknemers reeds op 1 januari aanstaande, wanneer de WAGGS van kracht moet worden, buiten die regeling. Het behoeft nauwelijks betoog dat de VVD-fractie opgetogen is over dit snelle resultaat. Het doet bij ons de hoop leven dat de WAGGS vrij snel voor de andere sectoren overbodig zal worden.

Vanaf het moment dat de VVD de Minister onder druk heeft gezet heeft hij in sneltreinvaart de wissel omgezet en het goede spoor gekozen. Dat wil zeggen: hij is gaan onderhandelen met de directie van de NS. De CDA-fractie heeft zich inmiddels ook op dat spoor laten zetten. Is daarbij zo enthousiast geworden, dat men in het debat zegt: „zo hadden we het eigenlijk steeds gewild en bedoeld”. Opnieuw blijkt dat het CDA de VVD nodig heeft om op het juiste spoor te komen.

(Voor nadere informatie: dr. R. W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 3127.)

Rapport Teldersstichting Met markt en macht

Binnenkort verschijnt geschrift no. 57 van de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting: „Met markt en macht”

Het gaat hier om een bundel met pré-adviezen, (co-)referaten en verslagen van discussies, gehouden op een symposium van de Teldersstichting. Dit symposium (t.g.v. het 30-jarig bestaan van de Teldersstichting) was gewijd aan: Liberalisme, Socialisme en Economische Politiek. Vooraankomende liberale en socialistische economen gaven hun visie op de diverse terreinen van economische politiek.

Dit geschrift wordt u gratis toegezonden, indien u onderstaande bon vóór 4 januari ingevuld retourneert aan

postbus 19027, 2500 CA 's-Gravenhage

(s.v.p. in blokletters invullen)

Naam : .....

Adres : .....

Woonplaats : .....

Postcode : .....

wil rapport nr. 57 ontvangen.